

rant conuulsum. et querunt aliorum uoluntati parere. propter multorum gratiam. libenter laborem sustinemus. ueritatem quidem de singulis auctoribus concedentes. ipsi autem secundum datam formam breuitati studentes. Sicut enim noue domus architecto de uniuersa structura curandum est ei uero qui pingere curat. que apta sunt ad ornatum exquirenda sunt: ita estimandum est uobis. Etenim intellectum colligere et ordinare sermonem et curiosius partes singulas quasque inquirere historie congruit auctori: breuitatem uero dictionis sectari. et executiones rerum uitare. breuitati concedendum est. hinc igitur narrationem incipiemus. de prefatione tantum dixisse sufficiat. Stultum etenim est ante historiam effluere: in ipsa autem historia succingi.

Igitur cum sancta ciuitas habitaretur in omni pace. leges etiam adhuc optime custodirentur. propter omnis pontificis pietatem. et animos odio habentes mala: fiebat ut ipsi reges et principes locum summo honore dignum ducerent. et templum maximis muneribus illustrarent. ita ut seleucus rex assie de hereditatibus suis prestaret omnes sumptus ad ministerium artificum pertinentes. Symon autem de tribu beniamin prepositus templi constitutus: contendebat obistente sibi principe sacerdotum. iniquum aliquid in

ciuitate moliri. Sed cum uincere omniam non posset. uenit ad apollonium tharse filium qui illo tempore erat dux cele syrie et fenicis. et nuntiavit ei pecunijs innumeras ab illis plenam esse ciuitatem ierosolimis: et communes copias inmensas esse que non possent ad rationem sacrificiorum esse autem possibile sub potestate regis cadere uniuersa. Cumque retulisset apollonius ad regem de pecunijs que delate erant: ille accitum heliodorum qui erat super negocia eius misit cum mandatis. ut predictam pecuniam transportaret. Statimque heliodorus iter aggressus est: specie quidem quasi per cele syriam et fenicem ciuitates esset peregrinatus. re autem uera regis propositum profecturus. Sed cum uenisset ierosolimam. et benigne a summo sacerdote in ciuitate esset exceptus: narrauit de dato iudicio pecuniarum. et cuius regi gratia adesset aperuit. Interrogabat autem: si uere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita esse hec. et uidualia uiduarum ac pupillarum. quedam uero esse uirgam tobie uiri ualde eminentis in his que detulerat impius symon: uniuersa autem argenti talenta quadringenta esse. et auri ducenta. decipi uero eos qui credidissent loco et templo quod per uniuersum mundum honoratur pro sui ueneratione et scientia. impossibile omnino esse.

Et ille pro his que habebat in

f. vi.

mandatis a rege: dicebat omni ge-
nere regi ea deferenda. Constitu-
ta autē die: intrabat de his heli-
odorius ordinaturus. Non modi-
ca uero p̄ uniuersam ciuitatē erat
trepidatio. Sacerdotes autē ante
altare cum sacerdotibus; stolis ia-
ctauerunt se: et inuocabant de
celo eum qui de depositis legē po-
suit. ut his qui deposuerant ea
salua custodiret. Iam uero qui ui-
deret summi sacerdotis uultum:
mente uulnerabatur. Facies enī
et color immutatus: declarabat
internum animi dolorē. Circū-
fusa enī erat uero mestitia que-
dam et horror corporis: p̄ quem
manifestus aspicientibus; dolor cor-
dis eius efficiebatur. Alij etiam
congregati de domibus conflu-
ebant: publica supplicatione
obsecrantes p̄ eo quod in contēp-
tum locus esset uenturus. Ac-
cinctęq; mulieres cilijs pectus.
p̄ plateas confluiebant. Sed et uir-
gines que conclusę erant p̄curre-
bant ad oniam. alię autē admuros:
quedā uero p̄ fenestras aspiciebant.
uniuersę autē p̄tendentes manus
in celum deprecabantur. Erat enī
misera commixtę multitudinis et
magni sacerdotis in agone consti-
tuti expectatio. Et hij quidē inuo-
cabant omnipotentem dñm: ut
credita sibi his qui crediderant
omni integritate cōseruarentur.

Heliodorus autē quod decreue-
rat p̄ficebat. eodem loco ipse cū
satellitibus; circa erarium presens:
sed sp̄s omnipotentis magnā fecit

176
sue ostensionis euidenciā. ita ut oēs
qui ausi fuerant parere ei. ruen-
tes dei uirtute. in dissolutionem
et formidiniē conuerterent. Appa-
ruit enī illis quidā equus. terri-
bilem habens sessorē: optimis opi-
mentis adornatus. Isq; cum impe-
tu heliodoro priores calces elisit.
Qui autē ei sedebat: uidebatur
arma habere aurea. Alij etiam
apparuerunt duo iuuenes uirtu-
te decori. optimi glia. speciosiq;
amictu: qui circumsteterunt eū.
et ex utraq; parte flagellabant si-
ne intermissione. multis plagis
uerberantes. Subito autē heliodo-
rus concidit in terram: eumq;
multa caligine circumfusum ra-
puerunt. atq; in sella gestatoria
positum eiecerunt. Et ille qui cū
multis cursoribus; et satellitibus
predictum ingressus est erariū:
portabatur nullo sibi auxilium
ferente. manifesta cognita dei
uirtute. Et ille quidem per diui-
nā uirtutē iacebat mutus: hij
autē deum benedicebant q̄ ma-
gnificabat locum suum. Et tē-
plum quod paulo ante timore ac-
tumultu erat plenum. apparen-
te omnipotente dño: gaudio et
lectiā impletum est.

Tunc uero ex amicis heliodori
quidam rogabant confestim
oniam ut inuocaret altissimū:
et uitā donaret ei qui in supre-
mo sp̄u erat constitutus. Confide-
rantes autē summus sacerdos ne
forte rex suspicaretur maliciā
aliquā ex iudeis circa heliodorū

F. viii.

consummatam: obtulit pro salute iuri hostiam salutarē. Cūq; summus sacerdos exoraret. idem iuuenes eisdem uestibus amicti adstantes: behodoro dixerunt. Omne sacerdoti grās age. Nam propter eum tibi dñs uitam donauit. Tu autē ab eo flagellatus: nuncia omib; magnalia dei et potestatem. Et his dictis: non comparuerunt. Behodorus autē hostia deo oblata et uotis magnis pmissis ei qui uiuere illi concessit. et omne grās agens: recepto exercitu repedabat ad regem. Gestabatur autē omib; ea que sub oculis suis uiderat opa magni dei. Cum autem rex interrogasset behodorum quis est apud adhuc semel ierosolimam mita: ait. Si quē habes hostem aut regni tui infidiatorem mitte illuc. et flagellatum eum recipies. si tamen euaserit: eo quod in loco uere sit dei quedam uirtus. Nam ipse qui habet in celis habitationē. uisitor et adiutor est loci illi: et uementes ad malefaciendum percutit ac perdit. Igitur de behodoro et erarij custodia: ita se res habet. C. .iiii.

F. x. **S**ymon autē predictus pecuniarū et patrie delator male loquebatur de omnia. tanquam ipse behodorū instigasset ad hec. et ipse fuisset incensor malorū: puiforemq; ciuitatis ac defensorē gentis sue. et emulatozem legis dei. audebat infidiatozem regni dicere. Sed cum inimicie

in tantum pcederent. ut etiam p quosdam symonis necessarios homicidia fierent: considerans omnia piculum contentionis et apollonium in sanire. ut pote duccem celesyrie et semicis. ad augendam maliciam symonis ad regē se contulit. non ut ciuium accusator. sed communē utilitatem apud semetipsum uniuerse multitudinis considerans. Videbat enī sine regali puidencia impossibile ēē pacē reb; dari: nec symonem posse cessare ab stulticia sua.

F. x. **S**ed post seleuci uite excessum. cum suscepisset regnum antiochus qui nobilis appellabatur: ambiebat iason frater omne summū sacerdotiū adito rege. pmittens ei argenti talenta trecenta et sexaginta. et ex redditib; alijs talenta octoginta. Sup hec pmittebat et alia centū quinquaginta. si potestati eius concederetur gynnasium et ephedian sibi constituere: et eos qui in ierosolimis erant. antiochenos scribere. Quod cum rex agnisset. et optauisset pncipatum: statim ad gentilem ritum contribules suos trāferre cepit. et amotis his que humanitatis causa iudeis a regib; fuerant constituta. p iohannē patrē eupolemi qui apud romanos de amicitia et societate functus est legatione legitima. ciuium iura destituentis praua instituta sanciebat. Etenī ausus ē sub ipsa arte gynnasium constituere: et optimos quosq; ephed

borum in lupanaribus ponere.
 Erat autē hoc non initium sed in-
 crementum quoddam. et pfectus
 gentilis. et alienigenę conuersa-
 tionis. ppter impij et non sacer-
 dotis iasonis nefariū et in audi-
 tum scelus: ita ut sacerdotes iam
 non circa altaris officia dediti
 essent. sed contempto templo et
 sacrificijs neglectis festinarent
 participes fieri palestre et prebi-
 tionis eius iniuste. et in exercitijs
 dia. Et patrios quidem hono-
 res nichil habentes. grecas glās
 optimas arbitrabantur. quarū
 grā piculosa eos contentio habe-
 bat. et eorū instituta emulaban-
 tur. ac p omnia his consimiles eē
 cupiebant: quos hostes et p em-
 ptores habuerant. In leges enim
 diuinas impie agere impune
 non cedit: sed hec sequens tem-
 pus declarabit.

F. xi.

Etum autē quinquennialis a-
 gon tyro celebraretur et rex pre-
 sens esset: misit iason facinoro-
 sus ab ierosolimis viros peccato-
 res portantes argenti didragma
 trecentas in sacrificium herculis.
 quas postulauerunt hij qui ap-
 portauerant ne in sacrificium
 erogarentur. quia non oportet
 ret. sed in alios sumptus eas de-
 putari. Sed hec oblata sunt qui-
 dem ab eo qui miserat in sacrifi-
 cium herculis: ppter presentes
 autē date sunt in fabricā nau-
 um triremium. Misso autē in
 egyptum apollonio nesthei filio
 ppter primatus ptolomei philo-

mitoris regis: cum cognouisset an-
 ochus alienum se a negotijs regni
 effectum. ppris utilitatib; consu-
 lens. pfectus inde uenit ioppen.
 et inde ierosolimam. Et magni-
 fice ab iasone et ciuitate suscep-
 tus. cum facularum luminibus
 et laudib; ingressus est: et inde
 in semcem exercitum conuertit.

Et

F. xii.

post triennij tempus
 misit iason menelaum supradi-
 cti symonis frēm portantē peccu-
 mas regi: et de negotijs necessarijs
 responsa platurum. At ille com-
 mendatus regi. cum magnificas-
 set faciem potestatis eius: in semet-
 ipsum reuertit summū sacerdotiū.
 supponens iasoni talenta argenti
 trecenta. Acceptisq; a rege manda-
 tis uenit nichil quidem dignum
 habens sacerdotio: animos uero
 crudelis tyranni. et fere belue
 nam gerens. Et iason quidem
 qui prium frēm captiuauerat.
 ipse deceptus pfugus in amma-
 nitem expulsus est regionē: me-
 nelaus autē principatū quidē
 optinuit. de pecunijs uero regi
 pmissis nichil agebat. cum ex-
 actionē faceret sostratus qui ar-
 ce erat prepositus. Nam ad hūc
 exactio uectigalium ptebat.
 Quā ob causam: utriq; ad regē
 uocati sunt. Menelaus motus
 est sacerdotio succedente bysima-
 cho frē suo: sostratus autē pre-
 latus est cyprijs.

Et

F. xiii.

cum hec agerentur. con-
 git tharsenses et mallotas sedi-
 tionē mouere: eo qđ antiochi

concupine regis dono essent da-
 ti. Festinanter itaq; rex uenit se-
 dare illos: relicto suffecto uno
 ex comitib; suis andronico. Ra-
 tus autē menelaus accepisse se
 tempus oportunum: aurea que-
 dam uasa templo furatus dona-
 uit andronico. et alia uendide-
 rat tyro: et p uicinas ciuitates.
 Quod cum certissime cognouis-
 set omnia arguebat eum: ipse in
 loco tuto se continens antiochie
 secus dasinen. Vnde menelaus ac-
 cedens ad andronicum: rogabat ut
 omnia interficeret. Qui cum ue-
 nisset ad omnia. et datus dextris
 cum iureiurando quāuis esset
 ei suspectus. suasisset a silo pce-
 dere: statim eum perit. non ue-
 ritus iusticiam. Ob quā causam
 non solum iudei. sed et alię quoq;
 nationes indignabantur: et mo-
 leste ferebant de nece tanti ui-
 ri iniusta.

Sed regressum regem de cili-
 ciis adierunt iudei apud anti-
 ochiam simul et greci: conqui-
 rentes de iniqua nece omne. Con-
 tristatus itaq; animo antiochus
 et flexus ad misericordiam. lacrimas
 fudit: recordatus defuncti sobri-
 etatē. et modestiam. Accensusq;
 animis. andronicū purpura
 exutum circūduci p totam ci-
 uitatē iubet. et eodem loco q
 in omnia impietatē commiserat.
 sacrilegū uita priuari: dño illi
 dignā penam tribuente.

Multis autē sacrilegijs in tem-
 plo a lsimacho commissis me-

nelai consilio. et deuulgata fama:
 congregata est multitudo aduer-
 sus lsimachum. multo iam auro
 exportato. Turbis autē insurgē-
 tibus et animis ira repletis: lsi-
 machus armatis fere trib; milib; im-
 quis manib; ut cepit. duce quo-
 dam tyranno etate pariter et
 dementia puecto. Sed ut intel-
 lexerunt conatum lsimachi:
 alij lapides. alij fustes ualidos ar-
 ripes. quidam uero cinerē in lsi-
 machum iacere. Et multi qui-
 dem uulnerati. quidā autē pro-
 strati. omēs uero in fugam conuer-
 si sunt: ipsum etiam sacrilegū
 secus erarium interfecerunt.
 De his ergo cepit iudicium aduer-
 sus menelaum agitari. Et cum
 uenisset rex tyrum: ad ipsum
 negocium deculerunt missi ui-
 ri tres a seniorib;. Et cum supa-
 retur menelaus: pmissit ptolo-
 meo multas pecunias dare. ad
 suadendum regi. Itaq; ptolome-
 us in quodam atrio positū q̄si
 refrigerandi grā regem adiit:
 et a sententia deduxit. Et me-
 nelaum quidem uniuersē ma-
 litię rerum criminib; absoluit:
 miseros autē qui etiam si apud
 scytas causas dixissent innocē-
 tes iudicarentur. morte damp-
 nauit. Cito ergo iniustam pe-
 nam dederunt: qui pro ciuita-
 te et poplo et sacris uasis causā
 psecuti sunt. Quamobrem ty-
 rij quoq; indignati: erga sepul-
 turam eorum liberalissimi exi-
 terunt. Menelaus autē ppter

eorum qui in potentia erant aua-
ritiam. pmanebat in potestate:
crescens in malitiam et ad insidi-
as ciuuium.

Eodem tempore antiochus se-
cundam pfectione parauit in
egyptum. Contigit autē p uni-
uersam ierosolimoꝝ ciuitatem
uideri dieb; quadraginta p aera
equites discurrentes auratas sto-
las habentes et hastas. quasi coho-
tes armatas: et cursus equorum
p ordines digestos. et congressio-
nes fieri cominus. et scutorū mo-
tus et galeatorū multitudinem
gladijs districtis. et telorū iactus.
et aureorū armorū splendore. om-
nisq; generis loricarum. Qua pp-
ter omnes rogabant in bonū mō-
stra conuerſi. Sed cum falsus ru-
mor exisset. tanquam uita excē-
set antiochus: assumptis iason
non minus mille uiris. repente
aggressus est ciuitatē. Et ciuib;
ad murū conuolantibus. ad ul-
timū apprehensa ciuitate. mene-
laus fugit in artem: iason uero
non parcebat in cede ciuib; suis.
nec cogitabat pſperitatē aduer-
sus cognatos. malum esse maxi-
mum arbitrans hostium et non
ciuuium se trophea capturum.
Et principatum quidem non
optinuit: finem uero insidiarū
suarū confusione cepit. Et pro-
fugus iterū abiit in ammonitē:
ad ultimū exitum sui. conclu-
sus ab areta arabum tyranno.
fugiens de ciuitate in ciuitatē.
omnibus odiosus ut refuga le-

gum. et execrabilis ut patrie et
ciuuium hostis. in egyptum extru-
sus est. Et qui multos de patria
expulerat. pegerere pſt: lacedemo-
nas pfectus. quasi p cognatione ibi
refugium habiturus. Et qui in
sepultos abiecerat multos: ipse et
illamentatus et in sepultus abiit.
sepultura neq; pegrina usus. neq;
patrio sepulchro participans.

His ita gestis: suspicatus est rex
societatem deserturos iudeos. Et
ob hoc pfectus ex egypto efferatus
animis. ciuitatē quidem armis ce-
pit: iussit autē militib; interfice-
re nec parcere occurrentib;: et p
domos ascendentes trucidare. Fie-
bat ergo cedes iuuenum ac senorū.
mulierum et natorū exterminia:
uirginūq; et paruulorū neces.
Erant autē toto triduo octogin-
ta milia interfecti: quadraginta milia
iuncti. Sed nec ista sufficiunt. Au-
sus est intrare templum uniuersę
terre sanctius. menelao ducto-
re qui legum et patrie fuit pdi-
tor. Et scelestis manib; sumens
scā uasa que ab alijs regib; et ci-
uitatib; erant posita ad ornatū
loci et gliam: conrectabat indi-
gne et contaminabat. Ita alie-
natus mente antiochus. non con-
siderabat quod ppter peccata ha-
bitantium ciuitatem. modicum
dñs fuerat iratus. ppter qđ et ac-
cidit circa locum despectio. Abi-
oquin nisi contigisset eos mul-
tis peccatis esse inuolutos: sicut
beliodorus qui missus est a seleu-
co rege expoliandum etarium

etiam hic statim adueniens. flagellatus et repulsus utiq; fuisse ab audacia. Verum in ipso loco gentem esse pro gentem. locum dominus elegit. Ideoq; et ipse locus particeps factus est populi malorum: postea autem fiet socius et bonorum. Et quod derelictus est ira dei omnipotentis: iterum in magni domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur.

Sicut antiochus mille octingentis ablatis de templo talentis. uelociter antiochiam regressus est: existimans se pro superbia terram ad nauigandum. pelagus uero ad iter agendum deducturum. propter mentis elationem. Reliquit autem et prepositos ad affligendam gentem: ierosolimis autem philippum genere frige. moribus crudeliorum eo ipso a quo constructus est in garizi autem andronicum et menelaum. qui grauius quam ceteri imminabant ciuibus. Cumq; appositus esset contra iudeos: misit odiosum principem apollonium cum exercitu. uiginti et duobus milibus precipiens ei omnes perfectae aetatis interficere. mulieres ac iuuenes uendere. Qui cum uenisset ierosolimam. pacem simulans quaeuit usque ad sanctum diem sabbati. et tunc feriatis iudeis arma capere suis precepit: omnesq; qui ad spectaculum processerant trucidauit. et ciuitatem cum armatis discurrans. ingentem multitudinem peremit.

Vdas autem machabeus qui decimus fuerat secesserat in desertum locum. ibiq; inter feras uitam in montibus cum suis agebat: et feni cibo uescentes. demorabantur: ne particeps essent conuinationis.

Sed non post multum temporis. misit rex senem quendam antiochenum qui compelleret iudeos ut se transferrent a patris et dei legibus: contaminaret iouis olimpicum. et in garizim prout erant hi qui locum inhabitabant. iouis hospitalis. Pessima autem et uniuersis grauis malorum erat incursum. Nam templum luxuria et comestationibus erat plenum: et scortantium cum meretricibus. Sacrasq; edibus mulieres se ultero ingeriebant: immiserentes ea quae non licebat. Altare etiam plenum erat illicitis: quae legibus prohibebantur. Neque autem sabbata custodiebant. neque dies sollempnes patrii seruabantur: nec simpliciter se quisquam iudeum esse confitebatur. Ducebantur autem cum amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia: et cum liberi facta celebrarentur. cogebantur hebraei coronati libero circumire. Decretum autem exiit in proximas gentium ciuitates. suggerentibus ptolomeis. ut pari modo et ipsi apud se iudeos agerent ut sacrificarent: eos autem qui nolent transire ad instituta gentium. interficerent. Erat ergo uidere miseriam. Duae enim mulieres delatae sunt natos su-

of circumcidisse. Quasi infantibus;
ad ubera suspensis. cum publice
per ciuitatem circumduxissent: per
muros precipitauerunt. Alii ue-
ro ad proximas coeuntes speluncas.
et latenter sabbati diem celebra-
tes. cum indicati essent philippo.
flammis succensi sunt: eo quod
uererantur propter religionem et ob-
seruantiam. manu sibi met auxi-
lium ferre. Obsecro autem eos qui
hunc librum lecturi sunt. ne ab-
horrescant propter aduersus casus:
sed reputent ea que acciderunt
non ad interitum sed ad correptionem
generis esse nostri. Et enim multo
tempore non finire peccatoribus;
ex sententia agere. sed statim ul-
tiones adhibere: magni benefi-
cij est iudicium. Non enim sicut
in alijs nationibus; dominus patienter
expectat: ut eas cum iudicij die
uenerit. in plenitudine pec-
catorum puniat: ita et in nobis
statuit ut peccatis nostris in finem
deuolutis. ita demum in nos iudicet.
Propter quod nunquam
quidem a nobis misericordiam suam
amouet. Corripient uero in ad-
uersis populum suum non derelin-
quit. sed hec nobis ad commo-
nitionem legentium dicta sint
paucis: iam autem ueniendum
est ad narrationem.

Situr eleazarus unus de prio-
ribus scribarum. uir etate pro-
uectus et uultu decorus: ap-
tore hians compellebatur carnem
portinam manducare. At ille
gloriam mortem magis quam odi-

179
bilem uitam amplectens: uolunta-
rie preibat ad supplicium. Intu-
ens autem quemadmodum oportet
accidere: patienter sustinens de-
stinavit non admittere illicita
propter uite amorem. hijs autem qui
adstabant iniqua miseratione
commotus propter antiquam uiri ami-
ciam. tollentes eum secreto roga-
bant afferri carnes quibus uesci
ei licebat. et simularetur mandu-
casse sicut rex impauerat de sa-
crificij carnibus: ut hoc facto a
morte liberaretur. et propter uete-
rem amicitiam hanc in eo face-
rent humanitatem. At ille cogita-
re cepit etatis ac senectutis sue e-
minentiam dignam et in genui-
tatem nobilis canicie. atque a pu-
ero optime conuersationis: et
secundum sancte et a deo condite legis con-
stituta respondit cito. dicens pre-
miti se uel in infernum. Non enim
etatem meam dignum est inquit
fingere: ut multi adolescentium
arbitrantes eleazarum nonagin-
ta annorum. transisse ad uitam
alienigenarum. et ipsi propter
meam simulationem et propter mo-
dicum corruptibilis uite tem-
pus decipiantur. et per hoc ma-
culam atque execrationem mee
senectuti conquiram. Nam et
si in presenti tempore supplicij
hominum eripiar: sed manum
omnipotentis neque uiuent neque
defunctus effugiam. Quam ob-
rem fortiter uita excedendo se-
nectute quidem dignus appa-
rebo: adolescentibus autem exem-

plum forte relinquam. si prompto animo ac fortiter p̄ grauissimis et scissimis legib; honesta morte p̄fungar. His dictis: confestim ad supplicium traheretur. Hij autē qui eum ducebant et paulo ante fuerant mitiores. in iram uersi sunt p̄pter sermones ab eo dictos: quos illi p̄ arrogantiā platos arbitrabantur. Sed cum plagis p̄meretur: ingemuit et dixit. Dñe qui habes scām scientiam. manifeste scis tu quia cum a morte possem liberari. duos corporis sustineo dolores: secundum animam uero. p̄pter timorē tuum libenter hęc patior. Et iste quidem hoc modo uita decessit: non solum iuuenibus. sed et uniuerse genti memoria mortis sue ad exemplū uirtutis et fortitudinis derelinquens. Contigit autē et septē fr̄s cum matre apprehensos cōpelli a rege contra fas ad carnes porcinas: flagris et taureis cruciatos. Unus autē ex illis qui erat primus: sic ait. Quid queris. et quid uis discere a nobis? Parati sumus mori. magis quā patrias dei leges preuaricari. Iratus itaq; rex: iussit sartagine et ollas eneas succendi. Quibus statim succensis. iussit ei qui prior fuerat locutus amputari linguam. et cute capitis abstracta. summas quoq; manus ei et pedes precidi: ceteris eius fr̄ib; et matre insipientib;. Et cum iam p̄ omnia inutilis

factus esset: iussit ignem admoueri. et adhuc spirantē torreri in sartagine. In qua cum diu cruciaretur: ceteri una cum matre inuicem se hortabantur mori fortiter. dicentes: dñs d̄s aspici et ueritatē et consolabitur in nobis. quēadmodum p̄ testatione cantici declarauit moyses. et in seruis suis consolabitur. Mortuo itaq; primo illo hoc modo: sequentē deducebant ad illudendū. Et cute capitis eius cū capillis detracta: interrogabant si manducaret priusquam toto corpore p̄ membra singula puniretur. At ille respondens: patria uocē dixit. Non faciam. Propter qđ et iste sequenti loco primi tormenta suscepit: et in ultimo spū constitutus ait. Tū quidem scelestissime in presenti uita nos p̄dis: sed rex mundi defunctos nos p̄ suis legib; in eterne uite resurrectione suscitabit. Post hunc tertius illuditur. Et linguā postulatū cito protulit. et manus constanter extendit. et cum fiducia ait. E celo ista possideo. sed p̄pter dei leges nunc hęc ipsa despicio. qm̄ ab ipso. me ea recepturum sp̄o: ita ut rex et qui cū ipso erant mirarentur adolescentis animū. quod tanq̄m nichilum duceret cruciatū. Et hoc ita defuncto: quartum similiter uexabant torquentes. Et cum iam esset ad mortē: sic ait. Potius est ab hominibus mori datos spem expectare a dō

F.
vi;

ii.

iii.

iiii.

iterum ab ipso resuscitandos. Tibi enim resurrectio ad uitam non erit. Et cum admouissent quintum: uexabat eum. At ille respiciens in eum: dixit. Potestatem inter homines habens cum sis corruptibilis: facis quod uis. Noli autem putare genus nostrum a deo esse derelictum. Patienter sustine: et uidebis magna potestas ipsius qualiter te et semen tuum torquet. Post hunc ducebant et sextum. Et is mori incipiens: sic ait. Noli frustra errare. Nos enim propter nosmetipsos hec patimur peccantes in dominum nostrum. et digna admiratione facta sunt in nobis: tu autem ne existimes tibi impune futurum quod contra dominum pugnare temptaueris. Supra modum autem mater mirabilis et bonorum memoria digna. que per unum septem filios sub unius diei tempore conspiciens. bono animo ferebat propter spem quam in dominum habebat: singulos eorum hortabatur patria uoce fortiter. repleta sapientia. Et femine cogitationi masculinum animum inserens. dixit ad eos. Nescio qualiter in utero meo apparuistis. Neque enim ego spiritum et animam donavi uobis et uitam: et singulorum membra non ego ipsa compegi. Sed enim mundi creator qui formauit hominis naturam. quique hominum inuenit originem. et spiritum uobis iterum cum misericordia reddet et uitam: sicut nunc uosmet ipsos despiciatis propter legem eius. Antiochus autem contempnise arbitratus. simul et exprimit uoce despecta: cum adhuc adolescentior superesset. non solum uerbis

hortabatur. sed et iuramento affirmabat diuites se et beatum futurum. et si a patris legibus se transferret amicum habiturum. et res necessarias prebiturum. Sed ad hec cum adolescens nequaquam inclinaretur: uocauit rex matrem. et suadebat ut adolescenti fieret in salutem. Cum autem multis eam uerbis esset hortatus: promisit suam se filio suo. Itaque inclinata ad illum irridens crudelem tyrannum: ait patria uoce. Fili mi miserere mei que te in utero decem menses portauit: et lac triennium dedi et alui. et in etate istam produxi. Peto a te ut aspicias in celum et terram et ad omnia que in eis sunt: et intelligas quia ex nichilo fecit illa deus. et hominum genus. Ita fit: ut non timeas carnificem istum. Sed dignis fratribus tuis effectus. suscipe mortem: ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam. Cum hec illa adhuc diceret: ait adolescens. Que sustineas: Non obedio precepto regis: sed precepto legis que data est nobis per moysen. Tu uero qui inuentor omnis malicie factus es in hebreos: non effugies manum domini. Nos enim pro peccatis nostris hec patimur. Et si nobis propter increpationem et correptionem dominus noster modicum iratus est: sed iterum reconciliabitur seruis suis. Tu autem o scelestus et omnium hominum flagitiosissime. noli frustra extolli uanis spebus: in seruos eius inflammatus. Non dum enim omnipotens dei et omnia

insipientis iudicium effugisti.
Nam fr̄s mei modico nunc do-
lore sustentato. sub testamento
eterne uite effecti sunt: tu ue-
ro iudicio dei iustas supbie pe-
nas solues. Ego autē sicut fra-
tres mei animam et corpus me-
um trado pro patrijs legib; . in-
uocans dñm maturius genti nr̄e
ppitium fieri: teq; cum tormen-
tis et uerberib; confiteri quod
ipse est d̄s solus. In me uero et
in fr̄ib; meis desinet om̄ipoten-
tis ira: que sup omne genus no-
strum iuste supducta est. Tunc
rex accensus ira. in hunc super
om̄s crudelius deseuijt: indig-
ne ferens derisum se. Et hic ita-
q; mundus obiit: p̄ om̄ia in dño
confidens. Nouissime autē et
mater consumpta est. Igitur de
sacrificijs et de nimis crudeli-
tatibus: satis dictū est. *Viii.*

J. viii.
Iudas uero machabeus et qui
cum illo erant introibant la-
tenter in castella: et conuocan-
tes cognatos et eos qui p̄manse-
rant in iudaismo assumentes.
eduxerunt ad se sex milia ui-
ros. Et inuocabant dñm ut
respiceret in popl̄m qui ab om-
nib; calcabatur. miseretur
templo qđ contaminabat̄ ab
impijs misereret̄ etiam exter-
minio ciuitatis. que esset ilico
complananda. et uocē sangui-
nis ad se clamantis audiret:
memoretur quoq; iniquissimas
mortes innocentium paruulo-
rum. et blasphemias nomini

suo illatas: et indignaretur sup
his. At machabeus congregata
multitudine: intolerabilis genti-
bus efficiebat̄. Ira em̄ dñi in mise-
ricordiam conuersa est. Et sup-
ueniens castellis et ciuitatib; imp-
uisus. succendebat eas: et oportu-
na loca occupans. non paucas ho-
stium strages dabat. Maxime au-
tem noctib; ad huiuscemodi ex-
cursus ferebatur: et fama uirtu-
tis eius ubiq; diffundebatur. Vi-
dens autē philippus paulatim
uirum ad p̄fectum uenire. ac
frequentius res ei p̄spe cedere: ad
ptolomeū ducē cele syrie et se-
mias scripsit. ut auxilium fer-
ret regis negocijs. At ille uelo-
citer misit nicanorem patrochi
de primoribus amicū: datus ei
p̄ mixtis gentib; armatis n̄ min-
uiginti milibus. ut unuersum
iudeorū genus deleret. adiuncto
ei gorgia uiro militari. Consti-
tuit autē nicanor regi: ut tri-
butū romanis quod erat dan-
dum. duo milia talenta de cap-
tuitate iudeorū suppleret. Sta-
timq; ad maritimas ciuitates
misit: conuocans ad coemptio-
nem iudaicorū mancipiorum.
p̄mittens se nonaginta manci-
pia talento distracturū. non
respicens ad uindictam que
eum ab om̄ipotente esset conse-
cutura. Iudas autē ubi compit:
indicauit his qui secum erant
iudeis nicanoris aduentū. Ex
quib; quidam formidantes et
non credentes dei iusticie in fu-

gam uertebantur: alij uero si qui de his sup erant ueniebant. simul q; dñm deprecabantur ut eriperet eos ab impio mcanore. qui eos prius quam in cominus ueniret uendiderat. et si non ppter eos. uel ppter testamentum qd erat ad patres eorū. et ppter inuocationē scī et magnifici nominis eius sup ipsos.

LXXIII. **C**onuocatis autē machabeus septē milib; qui cum ipso erant. rogabat ne hostib; reconciliarentur. neq; metuerent inique uenientium aduersum se hostiū multitudinē. sed fortiter contēderent: ante oculos habentes contumeliam que in locum scīm ab his iniuste eēt illata. itemq; et ludibrio habitę ciuitatis iniuriam. adhuc etiam ueterū instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt ac simul et audacia: nos autem in omnipotente dño qui potest et uementes aduersus nos. et uniuersum mundū uno nutu delere confidimus. Admonuit autē eos et de auxilijs dei que facta sunt erga parentes. et sub sennacherib centū octoginta quinque milia pierunt: et de prelio qd eis aduersus galathas fuit in babiloma. ut om̄s ubi ad rem uentū est macedonibus socijs hesitantibus. ipsi sex milia soli. pmerunt centū uiginti milia. Auxiliū illis datum ē celo. et beneficia p his plurima consecuti sunt.

His uerbis constantes effecti sunt: et pro legib; et patria mori parati. Constituit itaq; fr̄s suos duces utriq; ordini. symonē et iosephū et ionathan: subiectis unicuiq; milienis et quingentenis. Adhuc etiā ab ezra lecto scō libro. et dato signo adiutorij dei: in p̄ma acie ipse dux commisit cū mcanore. Et facto sibi adiutore omnipotentē. interfecerunt sup nouem milia hominū: maiorem autē partem exercitus mcanoris uulnerib; debilem factā. fugere compulerunt. Pecunijs uero eorū qui ad emptionē ipsorū uenerant sublatis: ipsos usq; quaq; psecuti sunt. Sed reuerterunt ora conclusi. Nam erat ante sabbatū. Quam obcausam: non pseuerauerunt insequentēs. Arma autem ipsorū et spolia congregantes. sabbatum agebant: benedicentes dñm qui liberauit eos in isto die. misericordie initium stillans in eos. Post sabbatū uero debilib; et orphans et uiduis diuiserunt spolia: et residua ipsi cū suis habuerunt.

LXXIII. **H**is itaq; gestis et communiter ab om̄ib; facta obsecratione: misericordie dñm postulabant ut in finē seruis suis reconciliaret. Et ex his qui cum timotheo et bachide erant contra se contententes sup uiginti milia interfecerunt. et munitiones excelsas obtinuerunt. et plures preda diuiserunt: equā portionē debilib; pupillis et uiduis sed

et senioribus facientes. Et cum
arma eorum collegissent. dili-
genter omnia composuerunt in
locis oportunitis: residua uero
spolia ierosolimam detulerunt.
et philarcen qui cum timotheo e-
rat interfecerunt. uirum scelestum.
qui in multis iudeos afflixerat.
Et cum episcopia agerent in ieroso-
limis. eum qui sacras tanuas in-
cenderat. id est callistenem cum
in quoddam domicilium refu-
gisset incenderunt: digna ei
mercede pro impietatibus suis red-
dita. Facinorosissimus autem ni-
canor qui mille negociantes ad
iudeorum uenditionem adduxerat.
humiliatus auxilio domini ab his
quos nullos existimauerat: de-
posita ueste glorie per mediter-
anea fugiens solus uenit antio-
chiam. summam in felicitate de
interitu sui exercitus consecutus.
Et qui promiserat romanis se tri-
butum restituere de captiuitate
ierosolimorum: predicabat nunc
protectorem domini habere iudeos. et
ob ipsum inuulnerabiles esse.
eo quod sequerentur leges ab
ipso constitutas. C. 12.

T. **E**odem tempore antiochus in-
honeste reuertebatur de pside.
Intrauerat enim eam que dicitur
per sipolis. et temptauit spoliare
templa et ciuitatem opprimere:
sed multitudine ad arma con-
currente in fugam uersi sunt. Et
ita contigit: ut antiochus post
fugam turpiter rediret. Et cum
uenisset circa ecbatan: recogno-

uit que erga nicanorem et timothe-
um gesta sunt. Et tunc autem in-
nam arbitrabatur se iniuriam illorum
qui se fugauerant posse in iude-
os retorquere. ideoque iussit agita-
ri currum. sine intermissione
agens iter. celesti eum iudicio pu-
urgente: quod ita superbe locutus est
uenturum se ierosolimam. et conge-
riem sepulchri iudeorum eam fa-
cturum.

Lxxvi. **S**ed qui uniuersa conspiciat do-
minus deus israhel: percussit eum in sa-
nabili et inuisibili plaga. Ut enim
finiuit hunc ipsum sermonem:
apprehendit eum dolor diuus uis-
cerum. et amara interaneorum tor-
menta. Et quidem satis iuste.
Quippe qui multis et nouis cru-
ciatibus aliorum torserat uiscera:
licet ille nullo modo a sua ma-
licia cessaret. Super hec autem super-
bia repletus. ignem spirans ani-
mo in iudeos. et precipiens acce-
lerare negotium: contigit illum
impetu euntem de curru cadere.
et graui corporis collisione me-
bra uexare. Isque qui sibi uideba-
tur etiam fluctibus maris impare.
supra humanum modum superbia
repletus. et montium altitudines
in statera appendere: nunc hu-
miliatus ad terram in gestatorio tor-
quebatur. manifestam dei uirtutem
in semetipso contestans. ita ut
de corpore impij uermes scatu-
rarent. ac uiuentes in doloribus
carnis eius effluerent. odore etiam
illius et fetore exercitus graua-
retur. Et qui paulo ante sidera

celi contingere se arbitrabat: eū
nemo poterat ppter intolerantiā
ferous portare.

Lxxxvii. Hinc igitur cepit ex graui sup
bia deductus ad agnitionē sui
uenire. diuina admonitus plaga:
p momenta singula dolorib; suis
augm̄ta capientib;. Et cū nec ip
se iam ferorē suū ferre posset. ita
ait. Iustū est subditū esse deo: et
mortale n̄ paria deo sentire. Ora
bat autē hec scelestus dñm: a quo
n̄ esset misericordiam consecuturus.
Et ciuitatē ad quā festinans ueni
ebat ut eam ad solum deduceret.
ac sepulchrū congestorū faceret.
nunc optat liberam reddere. et
iudeos quos nec sepultura quidē
se dignos habiturū. sed aibus
ac feris diripiendos traditurū.
et cum paruulis exterminatu
rum dixerat. equales nunc a
themensib; facturū pollicetur:
templū etiam sc̄m quod prius
expoliauerat optimis domis or
naturū et sc̄a uasa multiplica
turū. et ponentes ad sacrificia
sumptus de redditib; suis pre
staturū. sup hec et iudeū futu
rum. et omnē locū terre pam
bulaturū. et predicaturum di
potestatē. Sed non cessantib; do
lorib; supuenerat enī in eū iu
stum iudiciū: despans scripsit
ad iudeos in modum deprecati
onis epistolam hec continentē.
Optimis ciuib; iudeis plurimā
salutē et bene ualere et esse fel
ices: rex et princeps antiochus.
Si bene ualeat et filij ur̄i. et ex

sententia uobis cuncta sunt: ma
ximas agimus gr̄as. Et ego in in
firmitate constitutus. ur̄i autē
benigne memor. reuersus de p
fidis locis et in infirmitate graui
apprehensus. necessariū duxi p
communi utilitate curā habere:
n̄ desperans memetipsū. sed spem
multam habeo effugiendi infir
mitatē. Respicens autē quod et
pater m̄s quib; temporib; in lo
cis superiorib; ducebat exercitiū.
ostendit qui post se susciperet
principatū. ut si quid contrari
um accideret aut difficile nun
tiaret. scientes h̄j qui in regio
nib; erant cui esset rerum sum
ma derelicta non turbarentur.
ad hec considerans de pximo po
tentes quosq; et uicin os tempo
rib; insidiantes. et euentū expe
ctantes: designaui filiū meum
antiochū regem. quē sepe recur
rens in superiora regna multos
ur̄m commendabam: et scripsi
ad eum quę subiecta sunt. Oro
itaq; uos et peto memores benefi
corū publice et priuatim: ut unus
quisq; conseruet fidem ad me et
ad filium meū. Confido enī eum
modeste et humane acturū: et
sequentē propositū meū commu
nem uobis fore.

Lxxxviii. Sicur homicida et blasphemus
pessime pcussus: et ut ipse alios
tractauerat. pegrē in montib; mi
serabili obitu uita functus est.
Transferebat autē corpus philip
pus collactaneus eius. Qui metu
ens filium antiochi: ad ptolomeū

filometore in egyptu abiit.

Machabeus autē et qui cum illo erant dño se ptegente templum quidem et ciuitatē recepit: aras autē quas alienigenę p plateas struxerant. itēq; delubra demolitus est. Et purgato templo aliud altare fecerunt. et de ignitis lapidib; igne concepto obtulerunt sacrificia post biennium: et incensum et lucernas. et panes ppositionis posuerunt. Quib; gestis rogabāt dominū pstrati in terram. ne amplius malis talib; inciderent. sed et si quando peccassent. ab ipso mitius corripentur: et n̄ barbaris ac blasphemis hominibus traderentur. Qua die autem templum ab alienigenis pollutū fuerat: contigit eadē die purgationē fieri. uicesima et quinta mensis qui fuit casleu. Et cum leticia diebus octo egerunt in modū tabernaculorum: recordantes qđ ante modicum temporis diem sollennē tabernaculorū in montib; more bestiarum egerant. Propter qđ uirgos et ramos uirides et palmas preferabant ei. qui psp̄erant mundare locū suum: et decreuerunt communi pcepto et decreto uniuerse genti iudeorū om̄ib; annis agere dies istos.

Antiochi quidē qui appellatus est nobilis uite excessus: ita se habuit. Nunc autē de eupatore antiochi filio impij.

que gesta sunt narrabimus: breuiantes mala que in bellis gesta sunt. Hic suscepto regno: constituit sup negotia regni bysiam quēdam fenicis et syrię militię principē. Nam ptolomeus qui dicebatur macer. iusti tenax erga iudeos esse instruit. et precipue ppter iniquitatē que facta erat in eos: et pacifice agere cum eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorem. cum frequenter pditor audiret eo quod cyprum creditā sibi a filometore deseruisset. et ad antiochū nobilem translatus etiam ab eo recessisset: ueneno uitā finiuit.

Sorgias autē cum esset dux locorum: assumptis aduenis frequenter iudeos debellabat. Iudei uero qui tenebant oportunas munitiones fugatos ab ierosolimis suscipiebant: et bellare temptabant. Hii uero qui erāt cum machabeo p orationes dñm rogantes ut esset sibi adiutor. impetū fecerunt in munitiones idumeorū: multaq; uī insistentes loca optinuerunt. occurrentes interemerunt. et omnes simul non minus a uiginti milibus trucidauerunt. Quidam autē cum confugissent in duas turreas ualde munitas. omnē apparatus ad repugnandū habentes: machabeus ad eorū expugnationē relicto symone et iosepho. item machabeis eisq; qui cum ipsis erant sacis multis. ipse ad eas que amplius purge-

bant pugnas conuersus est. Hii uero qui cum symone erant cupiditate ducti a quibusdam qui in turrib; erant suasi sunt pecunia: et septuaginta milibus didragmis acceptis miserunt quosdam effugere. Cum autem machabeo nuntiatum esset quod factum est: congregatis principibus populi accusauit quod pecunia fratres uendidissent. aduersarijs eorum dimissis. hos igitur proditores factos interfecit. et confestim duas turres occupauit: armis autem ac manibus omnia prospera agendo. in duabus munitionibus plusquam uiginti milia perit.

Timotheus qui prius a iudeis fuerat superatus. conuocat exercitum peregrine multitudinis: et congregato exercitu asiano aduenit quasi armis iudeam capturus. Machabeus autem et qui cum ipso erant appropian- te illo deprecabantur dominum. caput terra aspergentes. lumbosque cilicis precincti. ad altaris crepidine puoluti. ut sibi ipsius inimicis autem eorum esset inimicus: et aduersaretur sicut lex dicit. Et ita post orationem super- tis armis. longius de ciuitate p- cedentes. et proximi hostibus effecti: resederunt. Primo autem solis ortu utriusque commiserunt: isti quod dem uictorie et prosperitatis spon-

sozem cum uirtute dominum habentes. illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum uehemens pugna esset apparuerunt aduersarijs de celo uiri quinque in equis cum frenis aureis decori: ducatum iudeis prestantes. Ex quibus duo machabeum medium habentes armis suis circumseptum incolumen conseruabant: in aduersarios autem tela et fulmina iaciebant. ex quo et cecitate confusi. et repleti perturbatione cadebant. Interfecti sunt autem uiginti milia quingenti: et equites sexcenti. Timotheus autem confugit in gazara. presidium munitum. cui preerat cereas: machabeus autem et qui cum eo erant letantes obsederunt presidium diebus quatuor. At hii qui in turrib; erant loci infirmitate confisi: supra modum maledicebant et sermones nefandos iactabant.

Sed cum dies quinta illucesceret: uiginti iuuenes ex his qui cum machabeo erant accensi animis propter blasphemiam. uiriliter accesserunt ad murum. Et feroci animo incedentes. turres portasque succendere aggressi sunt: atque ipsos maledicos uiuos concremare. Per continu- um autem biduum presidio uastato. timotheum occultantem se in quodam repto loco peme-

runt: et frēm eius ceream et a-
pollofanē occiderunt. Quib;
gestis. in hymnis et confessioni-
bus benedicebant dñm: q̄ ma-
gna fecit cum isrl̄. et victori-
am illi dedit.

xxxv. **S**ed paruo post tempore lysias
al pcurator regis et p̄p̄m quus
ac negotiorum prepositus. gra-
uiter ferens de his que accide-
rant. congregatis octoginta
milib; et equitatu uniuerso.
ueniebat aduersus iudeos: exi-
stimans se ciuitatē quidē cap-
tam gentib; habitaculū factu-
rum. templum uero in pecu-
nię questu sicut cetera delu-
bra gentium habiturū. et p̄
singulos annos uenale sacerdo-
tium. nusquā recogitans dei
potestatē. sed mente effrenat̄
in multitudine pedicū. et in
milib; equitū. et in octingen-
tis elephantis confidebat. Ingres-
sus autē iudeam et appropi-
ans bechsurę que erat in an-
gusto loco. ab ierosolimā in
teruallo quinq; stadiorū: illā
presidium expugnabat. Ut
autē machabeus et qui cum
eo erant cognouerunt expu-
gnari presidia: cum fleu et
lacrimis rogabant dñm et
om̄is turba simul. ut bonū an-
gelum mitteret ad salutē isrl̄.
Et ipse primus machabeus
sumptis armis. ceteros adhor-

tatus est simul secum piculum
subire: et ferre auxiliū fr̄ibus
suis. Cumq; pariter prompto
animo pcederent: ierosolimis
apparuit precedens eos equester
in ueste candida. armis aureis.
hastam uibrans. Tunc om̄s si-
mul benedixerunt misericordem
dñm et conualuerunt animis:
non solum homines et bestias
ferocissimas et muros ferreos pa-
rati penetrare. Ibant igitur pro-
pti: de celo habentes adiutorem
et miserantē eos dñm. Leonum
autē more impetu irruentes
hostibus: p̄strauerunt ex eis
undecim milia pedicū. et equos
mille sexcentos. Vniuersos autē
in fugam uerterunt: plures
uero ex eis uulnerati nudi eua-
serunt. Sed et ipse lysias turpi-
ter fugiens turpiter fugiens
eualit. Et quia n̄ insensatus
erat. secum ipse reputans factā
erga se diminutionē. et intel-
ligens inuictos esse hebreos dei
omnipotentis auxilio nitentes
misit ad eos: p̄misitq; consensu-
rū se om̄ib; que iusta sunt. et
regem compulsurū amicū fieri.

xxxvi. **A**nuuit autē machabeus
precib; lysię: in om̄ib; utilitati
consulens. Et quecūq; macha-
beus sc̄psit lysię de iudeis: ea
rex concessit. Nam erant scrip-
te iudeis epistole a lysia quidē
hunc modū continentel. Lysias

populo iudeorum salutem. Iohannes
et abessalom qui missi sunt a uobis:
tradentes scripta postulabant
ut ea que per illos significabantur
implerem. Quecumque igitur regi
potuerunt perferri exposui: et que
res permittebant concessi. Si igitur
in negociis fidem conseruaueri-
tis: etiam deinceps honorum uobis
causa esse temptabo. De ceteris
autem per singula uerbo mandauit:
et istis et his qui a me missi sunt
colloqui uobiscum. Bene ualete.

Anno centesimo quadragésimo
octauo. dioscori die mensis uice-
sima et quarta: regis epistola
ista continebat. Rex antiochus:
bythie fratri salutem. Patre nostro inter
deos translato. nos uolentes eos
qui sunt in regno nostro sine tu-
multu agere. et rebus suis ad-
hibere diligentiam: audiuimus
iudeos non consensisse patri ut
transferrentur ad ritum gre-
corum. sed tenere uelle suum
institutum. ac propterea postu-
lare concedi sibi legitima sua.
Uolentes igitur hanc quoque
gentem quietam esse. statuentes
iudicauimus templum restitui il-
lis: ut agerent secundum maiorum
suorum consuetudinem. Bene igitur
feceris si miseris ad eos et dextram
dederis: ut cognita nostra uolun-
tate bono animo sint. et utili-
tatem propriam deseruiant. Ad iu-
deos autem: regis epistola talis

184
erat. Rex antiochus senatui iude-
orum et ceteris iudeis salutem. Si
ualetis. si sic estis ut uolumus tunc
et ipsi bene ualeamus. Adijt nos
menelaus: dicens uelle uos des-
cendere ad uos qui sunt apud
nos. His igitur qui commeant
usque ad diem tricesimum mensis
sandici. damus dextram securita-
tis: ut iudei utantur cibis et le-
gibus suis sicut et prius. et ne-
mo eorum ullo modo molestiam
patiatur de his que per pignora
am gesta sunt. Misi autem mene-
laum qui uos alloquat. Valete.

Anno centesimo quadragésimo
octauo. xandici mensis. quinta
decima: miserunt etiam roma-
ni epistolam ita se habentem. Quin-
tus memmius et titus manilius
legati romanorum: populo iudeo-
rum salutem. De his que bythias
cognatus regis concessit uobis:
et nos concessimus. De quibus
autem ad regem iudicauit referen-
dum. confestim aliquem mittite
diligentius inter uos conferen-
tes: ut decernamus sicut con-
gruit uobis. Nos autem antio-
chiam accedimus. Ideoque festi-
nate rescribere: ut nos quoque
sciamus cuius estis uoluntatis.
Bene ualete. Anno centesimo
quadragésimo octauo. quin-
ta decima die mensis xandici:
his factis pactionibus bythias perge-
bat ad regem: iudei autem agri

xxii.

481
 culture opam dabant. Sed
 hij qui resederent. timotheus
 et apollonius gennei filius. sed
 et ieronimus et demofon sup
 bus. et nicanor cypriarches. n̄
 sinebant eos in silencio agere
 et quiete.

J. xxxvi.
Ioppite uero tale quoddam flagi
 tium ppetrarunt. Rogauerunt
 iudeos cum quib; habitabant as
 cendere schafas quas paraue
 rant. cum uxorib; et filijs: q̄si
 nullis inimicijs inter eos sub
 iacentibus. Secundum commu
 ne itaq; decretum ciuitatis et ip
 sis acquiescentib; pacisq; cau
 sa nichil suspectum habentibus:
 cum in altum pcessissent. submer
 serunt n̄ minus ducentis. Quam
 crudelitatem iudas in sue gen
 tis homines factam ut cogno
 uit: precepit uiris qui erant
 cum ipso. et inuocato iusto
 iudice deo. uenit aduersus in
 terfectores fratrum. Et portum q̄
 dem noctu succendit. schafas
 exussit: eos autem qui ab igne
 refugerant. gladio pemit.
 Et cum hec ita egisset disces
 sit: quasi iterum reuersurus.
 et uniuersos ioppitas eradica
 turus. Sed cum cognouisset
 et eos qui erant iamnie uelle
 pari modo facere habitantib;
 secum iudeis. iamnitibus quoq;
 nocte supuenit. et portum cum
 nauib; succendit: ita ut lum

ignis appareret ierosolimis ab
 stadijs ducentis quadraginta.
 Hic cum abissent nouem stadijs
 et iter facerent ad timotheum:
 commiserunt cum eo arabes q̄nq;
 milia uiri. et equites quingen
 ti. *J. xxxvii.*
IQuinq; pugna ualida fieret.
 et auxilio dei p̄spe cessisset. re
 sidui uicti arabes petebant a
 iuda dextras sibi dari: p̄mittē
 tes pascua daturus. et in ceteris
 profuturos. Iudas autem arbit
 tus uere in multis eos uales. pro
 misit pacem: dextrisq; acceptis
 discessere ad tabernacula sua.
 Aggressus est autem et ciuitatem
 quandam firmam pontib; mu
 risq; circumseptam. que a turbis
 habitabatur gentium p̄miscua
 rum: cui nomen caspim. Hij
 uero qui uicti erant confide
 tes in stabilitate murozum et ap
 paratu abimomiarum. remissius
 agebant: maledictis laceffen
 tes iudam ac blasphemantes.
 et loquentes que falsum non est.
 Machabeus autem inuocato ma
 gno mundi p̄ncipe. qui sine
 arietibus et machinis temporibus
 biesu precipitauit iericho: ir
 ruit ferociter muris. Et capta
 ciuitate p̄ dñi uoluntatem. in
 enarrabiles cedet fecit. ita ut
 adiacens stagnum stadiorum duo
 rum latitudinis. sanguine in
 sectum fluere uideretur. Inde
 discesserunt stadia septingen

ta quinquaginta: et uenerunt in caracha ad eos qui dicuntur tubianei iudeos. et timotheu quidem in illis locis non comprehenderunt. Nulloq; negotio pfecto regressus est: relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dosicheus autē et sosipater qui erant duces cum machabeo pmerunt a timotheo relictos in presidio decē milia uiros.

xxxviii

Et machabeus ordinatis circa se sex milib; et constitutis p cohortes. aduersus timotheu pcessit: habentē secum centū uiginti milia peditū. equitūq; duo milia quingenta. Cognito autē iude aduentu timotheus. premisit mulieres et filios et reliquū apparatū in presidium: quod carnion dicitur.

Erat enim in expugnabile. et accessu difficile: ppter locorum angustias. Cumq; cohortes iude prima apparuisset. timor hostibus incussus est ex presentia dei qui uniuersa conspiciat: et in fugam uersi sunt alijs alio. ita ut magis a suis deicerent. et gladio suozū ictib; debilitarent.

Iudas autē uehementer instabat puniens pfanos: et pstravit ex eis triginta milia uiroz. Ipse uero timotheus incidit in partes dosichei et sosipatris: et multis precibus postulabat ut uiuus dimitteretur. eo qd mul-

torū ex iudeis parentes haberet ac frs. quos morte eius decipi eueniret. Et cum fidē dedisset restitutum se eos scdm constructum: illesū eum dimiserunt ppter frim salutem.

Iudas autē egressus ē a carnio: interfecit uiginti quinq; milibus. Post horum fugā et necē. mouit exercitiū ad ebron ciuitatem munitā. in qua multitudo diuersarū gentiū habitabat: et robusti iuuenes p muris consistentes. fortiter repugnabant. In hac autē machine multę: et telozū erat apparatus. Sed cū omnipotentem inuocassent qui potestate uires hostiū confregit: cepunt ciuitatē. et ex eis q̄ intus erant uiginti milia prostrauerunt. Inde ad ciuitatē scytarū abierunt: que ab ierosolimis sexcentis stadijs aberat. Contestantib; autē his qui apud scytopolitas erant iudeis. qd benigne ab eis haberentur. etiā temporib; infelicitatis. qd modeste secum egerent grās agentes eis. exhortati etiā de cetero ergo genus suum benignos esse: uenerunt ierosolimam. die solemnī septimanarū instante.

xxxix

Et post pentecosten: abiit contra gorgiā prepositū idumeę. Exiit autē cum pedibus trib; milib;: et equitibus quadringentis. Quib; congreg-

xl

sis: contigit paucos ruere iudeo-
rum. Dositheus autē quidam
de bacchenorū eques. uir fortis:
gorgiam tenebat. Et cum uellet
illum cape uiuum. eques qui-
dam de tracib; irruit in eum:
humerūq; eius amputauit.
Atq; ita gorgias effugit in ma-
reā. At illis qui cum hesdrin
erant diutius pugnantib; et fa-
tigatis: inuocauit dñm iudas
aduorē et ducē belli fieri. inci-
piens patria uoce. et cū hūmīs
clamorē extollens. fugam gor-
gie militib; incussit.

Iudas autē collecto exercitu: ue-
nit in ciuitatē modollā. Et cū
septima dies supueniret: scdm
consuetudinē purificationis. in eo-
dem loco sabbatū egerunt. Et
sequenti die uenit cum suis iu-
das ut corpora pstratorū tolle-
ret: et cum parentib; poneret
in sepulchris pateris. Inuene-
runt autē sub tunicis interfe-
ctorū de donarijs idolozū que
apud iammiam fuerant: a quib;
lex p̄hibet iudeos. Om̄ib; ergo
manifestū factū est: ob hanc
causam eos corruisse. Om̄s itaq;
benedixerunt iustū iudicium
dñi. qui occulta fecerit mani-
festa: atq; ita ad preces conuer-
si. rogauerunt ut id quod factū
erat delictū. obliuioni traderet.

At uero fortissimus iudas
hortabatur popl̄m conseruare

se sine peccato sub oculis uiuentis:
uidentes que facta sint. p̄ pecca-
to eorū qui pstrati sunt. Et facta
collatione. duodecim milia dra-
gmas argenti misit hierosolimā
offerri pro peccato sacrificium:
bene et religiose de resurrexi-
one cogitans. Nisi enī eos qui
cecidissent resurrecturos speret:
supflūū uideretur et uanum
orare p̄ mortuis. Et quia confi-
derabat qd̄ hī qui cū pietate
dormitionē acceperant: optimā
haberent repositam grām. Scā
ergo et salubris cogitatio p̄ defū-
ctis exorare: ut a peccato soluerēt.

Anno centesimo quadra-
gesimo nono cognouit iudas
antiochū eupatorē uenire cū
multitudine aduersus iudeā:
et cum eo bysiā p̄curatorē et p̄-
positū negotiorū secū habentē
peditū centū decē milia. et eq̄-
tū q̄nq; milia. et elefantos ui-
ginti duos. currus cū falcabus
trecentos. Commiscuit autē se
illis et menelaus. et cū multa
fallacia deprecabat̄ antiochū
p̄ patrie salute: sed sp̄ans se con-
stitit in p̄ncipatu. Sed rex regū
suscitauit animos antiochi in
peccatorē: et suggerente bysia
hunc esse causam om̄ium ma-
lorū. iussit ut eis ē consuetudo
cōprehensū in eodem loco neca-
ri. Erat autē in eodem loco tur-
ris quinquaginta cubitorū:

Jxiiij.

aggestū undiq; habens cineris. Hec
p̄spectū habebat in precept. Inde
in cinerē dei iussit sacrilegiū:
om̄ib; cū p̄pellentib; ad interitū.
Et tali lege p̄uaricatore legi
contigit mori: nec terre dari
menelaū. Et quidē facti iuste.
Nam quia multa erga aram
dei delicta commisit. cuius ig
nis et cinis erat sc̄s: ipse in ci
neris morte dampnatus est.

Salus. **S**ed rex mente effrenatus:
ueniebat nequiorē se iudeis o
stensurū. Quib; iudas cognitis.
precepit populo ut die ac no
cte dñm inuocarent. qđ sicut
semp et nunc adiuuaret eos.
quippe qui lege et patria sc̄oq;
templo priuari uerentur:
ac popl̄m qui nup paululum
respirasset. ne sineret blasphe
mis rursus nationib; subdi.
Om̄ib; itaq; id simul facientib;
et petentib; a dño misericordiam cū
flecti et ieiunijs p̄ triduiū con
tinuū p̄stratis. hortatus eos iu
das ut se prepararent: ipse ue
ro cū seniorib; cogitauit prius
quā rex admoueret exercitum
ad iudeā et optineret ciuitatē.
exire. et dñi iudicio committe
re exitū rei. Dans itaq; potesta
tem om̄ium deo mundi creato
ri. et hortatus suos ut fortiter
dimicarent. et usq; ad mortē
p̄legib; templo. ciuitate patria.
et ciuib; starent: circa modin

exercitum constituit. Et dato
signo suis de uictoria iuuenib;
fortissimis electis: nocte aggressus
suis aulā regiā. in castris inter
fecit uiros quatuor milia. et
maximū elefantorū cum his
qui suppositi erant. Summoq;
metu ac p̄urbatione castra
hostium replentes: reb; prospe
gestis abierunt. Hoc autē factū
est die illuſcescente: adiuuan
te cum dñi p̄tectione. Sed rex
accepto gustu audacię iudeorū.
arte difficultates locorū temp
tabat. et bechsure qđ erat iu
deorū presidium munitū castra
admouebat: sed fugabatur.
impingebatur. minuebatur.
His autē qui intus erant iu
das necessaria mittebat. Et
nunciauit autē misteria
hostib; rhoducus quidā de
iudaico exercitu: qui requisit.
comprehensus. conclusus est.
Salus. **T**erum rex sermonē
habuit ad eos qui erant in
bechsuris: ~~de~~ dedit. accepit.
abiit commisit cum iuda. su
patus est. Vt autē cognouit
rebellasse philippū antiochię
qui relictus erat sup negotia:
mente consternatus. iudeos
deprecans. subditusq; eis iurat
de om̄ib; quib; iustū uisū est.
Et reconciliatus obtulit sacri
ficiū. honorificauit templū.
et muñā posuit: machabeū